

Växjö kommun

Rektorn vid Dädesjö skola

Beslut för grundskola

efter tillsyn av Dädesjö skola
i Växjö kommun

Tillsyn av Dädesjö skola

Skolinspektionen genomför tillsyn i Växjö kommun under hösten 2011 och våren 2012. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen. Dädesjö skola besöktes av Skolinspektionen den 14 februari 2012.

Helhetsbedömning

I Dädesjö skola genomfördes intervjuer med rektor, lärare, elevvårdsteam, och elever samt en rundvandring på skolan med elever som guider. Till grund för beslutet ligger också de dokument som skolan skickat in och som Skolinspektionen tagit del av.

Vid Skolinspektionens förra tillsyn (dnr 53:2005:1199) framkom behov av förbättringsinsatser inom rektors pedagogiska ledarskap och skolans arbete med elever i behov av särskilt stöd. Skolan ålades också att åtgärda sitt kvalitetsarbete som inte levde upp till författningarnas krav. Denna granskning visar att det fortfarande kvarstår brister inom dessa områden.

Vid tidpunkten för detta tillsynsbesök har skolan 23 elever fördelat mellan förskoleklass och upp till årskurs 5. Detta låga elevantal framhålls ofta som ett slags garant för god samlad måluppfyllelse, men det finns i nuläget inga systematiserade rutiner för att synliggöra och bearbeta skolans resultat varvid nulägesbeskrivningar mer utgår ifrån ideologiska ställningstaganden än faktiska omständigheter. Kunskapsresultaten i årskurs 5 har fluktuerat de senaste åren, och särskilt inom matematik är spännvidden stor där måluppfyllelsen gått upp från 42 procent 2010 till 100 procent under 2011. Även om det låga elevantalet medför stor procentuell genomslagskraft har skolan inte analyserat dessa resultat på en övergripande nivå och kan inte redovisa några slutsatser avseende den egna verksamheten, vare sig metodiska avvägningar eller frågeställningar kring de bedömningar som gjorts av elevernas arbete. Det framkommer därtill en diskrepans mellan rektors och elevernas upplevelse av skolans värdegrundsklimat där konflikter ibland uppstår vid tillfällen då eleverna lämnas ensamma, som till exempel på raster och i omklädningsrum i samband med idrottslektioner. Indikationer på otrygghet framkommer också i den kommunövergripande nöjdhetsundersökningen som genomfördes 2010.

Skolans rektor har en delad tjänst och Dädesjö skola utgör en mindre del av det samlade uppdraget. Rektor uttrycker god ambition och har en strävan att etablera samverkan med andra skolenheter för att stötta pedagogerna i deras arbete. Vidare framhålls det nära samarbete finns mellan förskola och skola där övergångar sker smidigt och oproblematiskt, och personalen utbyter erfarenheter. Under intervju framstår det dock tydligt att rektor är bristfälligt insatt i skolans verksamhet och att det pedagogiska ledarskapet till del präglas av

otydlighet. Det har inte skapats några förutsättningar för pedagogisk handledning för skolans lärare, och rektor uttrycker osäkerhet kring vilka betingelser som föranleder åtgärdsprogram, och även efterföljande handläggning. Skolans elevdokumentation utmärks också av otydlighet med allt för svaga kopplingar till kunskapskraven vilket innebär att de inte verkar tillräckligt stödjande i den enskilda elevens utveckling mot de nationella målen.

Skolinspektionen pekar således i denna tillsyn på ett antal områden där huvudman och rektor måste vidta åtgärder för att förbättra elevernas måluppfyllelse. Mot denna bakgrund fattar Skolinspektionen följande beslut.

Beslut

Föreläggande

De beskrivna bristerna som Skolinspektionen konstaterat vid tillsynen av Dädesjö skola i Växjö kommun måste åtgärdas för att huvudmannen ska uppfylla författningarnas krav och eleverna därmed ska få den utbildning de har rätt till. En utförligare redogörelse av konstaterade brister finns nedan under rubriken Skäl för beslut.

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Växjö kommun att senast 2012-09-14 avhjälpa påtalade brister genom att vidta nedanstående åtgärder.

De vidtagna åtgärderna ska samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Trygghet och studiero

Vid skolan bedrivs inte ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med Trygghet och studiero.

I detta ingår att:

-Skolan ska säkerställa att personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling anmäler detta till rektorn (6 kap. 10 § första stycket skollagen).

-Skolan ska se till att signaler om kränkande behandling rapporteras till huvudmannen (6 kap. 10 § första stycket skollagen).

Särskilt stöd

När det befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås ser rektor inte till att behovet skyndsamt utreds och att beslut om åtgärdsprogram fattas.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med Särskilt stöd.

I detta ingår att:

- Rektor ser till att behovet av särskilt stöd skyndsamt utreds (3 kap. 8 § första stycket skollagen).

- Rektor ser till att beslut fattas om åtgärdsprogram och att åtgärdsprogrammen anger vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas (3 kap. 9 § skollagen).

Bedömning och betygssättning

Eleven och elevens vårdnadshavare informeras inte fortlöpande om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med Bedömning och betygssättning.

I detta ingår att:

- Se till att de skriftliga omdömena i de individuella utvecklingsplanerna avser elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven (10 kap. 13 § skollagen).

- Säkerställa att det i de individuella utvecklingsplanerna framgår vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt (10 kap. 13 § skollagen).

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Rektor tar inte sitt ansvar som pedagogisk ledare och chef och verkar för att utbildningen utvecklas.

Rektor tar inte ansvar för skolans resultat och för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete vid skolenheten samt omsätter inte resultaten i åtgärder för att uppfylla de nationella målen.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

I detta ingår att:

- Rektor ska ha god kunskap om det inre arbetet i skolan och verka särskilt för att utbildningen planeras och utvecklas med inriktning att uppfylla de nation-

ella målen för utbildningen (2 kap. 9 § första stycket skollagen, 4 kap. 5, 5 §§ skollagen, Lgr 11 2.8 övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar).

-Rektor ser till att lärarna får kontinuerlig pedagogisk ledning i syfte att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen (Lgr 11 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektors ansvar).

-Rektor ansvarar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen (4 kap. 4 § första stycket skollagen).

-Rektor tar ansvar för att kvalitetsarbetet är dokumenterat och att det finns rutiner för att redovisa konstaterade utvecklingsbehov till huvudmannen (4 kap. 6, 7 §§ skollagen)

Skäl för beslut

Föreläggande:

Bedömningsområde: Trygghet och studiero

Bedömning:

Vid skolan bedrivs inte ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever.

Motivering:

Enligt skollagen ska personal som får kännedom om en elev som ansett sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten rapportera detta till rektor. Skolan ska också se till att huvudmannen får vetskap om signaler om kränkande behandling.

I skolans likabehandlingsplan finns ett slags arbetsordning för hur utredning ska ske när en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling. Modellen består av samtal i tre steg, men rektor kopplas bara in vid behov och då först i steg två. Då det är ingripande lärare som avgör om ärendet stannar på nivå 1 beaktas inte elevperspektivet till fullo så som det föreskrivs i lagstiftningen. Elevens uppfattning om kränkningen blir underordnad lärarens tolkning, och rapport till rektor säkerställs inte. Vid intervjun med rektorn framkommer att det finns en osäkerhet kring när de nedskrivna rutinerna ska användas och vad som egentligen föranleder en utredning. Detta medför att muntlig praxis får råda vilket kan innebära att ärenden hanteras olika. I nuläget finns det inte heller några implementerade rutiner som säkerställer att signaler om kränkande behandling av elev även når huvudmannen.

Skolan måste säkerställa att all personal rapporterar signaler om kränkande behandling till rektor, och att rektor sedermera även informerar huvudmannen. Då det är elevens uppfattning om att ha blivit utsatt för en kränkning inom verksamheten som enligt skollagen åligger personalen att agera måste skolan se till att elevperspektivet beaktas genom hela handläggningen.

Författning:

6 kap. 10 § första stycket skollagen

Bedömningsområde: Särskilt stöd**Bedömning:**

När det befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås ser rektor inte till att behovet skyndsamt utreds och att beslut om åtgärdsprogram fattas.

Motivering:

Enligt skollagen ska rektor se till behov av särskilt stöd skyndsamt utreds och vid behov fatta beslut om åtgärdsprogram som anger vilka behoven är, hur de ska tillgodoses, och hur de ska följas upp och utvärderas.

Vid intervju med lärare och rektor framkommer att det råder osäkerhet kring vilka situationer som föranleder ett faktiskt åtgärdsprogram. Lärarna uppger att de har god kännedom om elevernas belägenheter, men att det inte alltid dokumenteras och att åtgärdsprogram inte alltid upprättas även om eleven uppvisar bristande måluppfyllelse. Det har nyligen tagits fram nya kommunövergripande rutiner som ska användas vid handläggning, men lärarna anser sig inte informerade om dessa och de används inte vid tidpunkten för Skolinspektionens besök. I de fall som lärarna har rapporterat bristande måluppfyllelse till rektor uppger de att det tagit lång tid innan ärendet går vidare till specialpedagog och att utredningen därmed försenats.

De åtgärdsprogram som Skolinspektionen har tagit del av uppvisar brister avseende hur en stödsats ska följas upp och utvärderas. Denna otydlighet medför att det inte går att avgöra om de åtgärder som satts in är lämpliga och tillräckliga.

Rektor måste därför se till att behovet av särskilt stöd skyndsamt utreds och att beslut fattas om åtgärdsprogram. Dessa ska ange vilka behoven är, hur de ska tillgodoses, och hur åtgärden ska följas upp och utvärderas.

Författning:

3 kap. 8 § skollagen

3 kap. 9 § skollagen

Bedömningsområde: Bedömning och betygssättning**Bedömning:**

Eleven och elevens vårdnadshavare informeras inte fortlöpande om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling.

Motivering:

Enligt skollagen ska skriftliga omdömen om elevens kunskapsutveckling vara kopplade till kunskapskravet i respektive ämne som eleven får undervisning

inom ramen för läroplanen. Vidare ska det i elevens individuella utvecklingsplan framgå vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt.

Av de dokument som Skolinspektionen tagit del av och vid intervjuer med lärare och rektor framkommer att de skriftliga omdömena hanteras olika. Skolan använder en blankett med olika kolumner som anger vad eleven är bra på, respektive vad eleven måste utveckla inom varje ämne, som undervisande lärare ska fylla i. Det råder stor inbördes skillnad hur elevens progression anges inom de olika ämnena. Inom svenska, matematik, och engelska finns en koppling till kunskapskraven, och där anges i viss mån också utvecklingsområden. Övriga ämnen präglas av obefintliga eller svepande beskrivningar av elevens arbets sätt i klassrummet. Det finns inte några anvisningar om utvecklingsområden heller varvid det blir otydligt vad bedömningen kring elevens måluppfyllelse egentligen grundar sig i. Blockomdöme i naturorienterande ämnen och samhällsorienterande ämnen ges också i årskurs 5 vilket inte är i enlighet med författningarnas krav.

Skolans individuella utvecklingsplaner är för ensidigt inriktade på svenska, matematik, och engelska. De följer de skriftliga omdömenas tonvikt på dessa ämnen. Det finns därmed en risk att eleven betraktar andra ämnen som oviktiga genom att skolan ensidigt framhåller svenska, matematik, och engelska. Vidare är de framåtsyftande insatser som anges mycket allmänt hållna och utgörs av åtgärder i stil med att pedagogen ska ge tips, eller hjälper till och uppmuntrar. Det framgår inte vilka tips det rör sig om, och hur dessa ska kopplas till de faktiska behov som eleven har. Genom denna otydlighet får inte planen den stödande effekt som eleven behöver i sin kunskapsutveckling.

Rektor måste således se till att de skriftliga omdömena utformas på ett sådant sätt att elevens progression i förhållande till kunskapskraven i alla ämnen framgår. I årskurs 5 ska inte naturorienterande ämnen och samhällsorienterande ämnen anges i block, utan separat ämnesredovisning ska ske. De individuella utvecklingsplanerna ska därtill vara tydligt framåtsyftande, och det ska framgå vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

Författning:

10 kap. 13 § skollagen

Bedömningsområde: Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen**Bedömning:**

Rektor tar inte sitt ansvar som pedagogisk ledare och chef och verkar för att utbildningen utvecklas.

Rektor tar inte ansvar för skolans resultat och för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete vid skolenheten samt omsätter inte resultaten i åtgärder för att uppfylla de nationella målen.

Motivering:

Enligt författningarna ska rektor ha god kunskap om det inre arbetet i skolan och verka särskilt för att utbildningen planeras och utvecklas med inriktning att uppfylla de nationella målen. Denna kunskap ligger till grund för ett systematiskt kvalitetsarbete som också inbegriper uppföljning av internt analysarbete, som även ska dokumenteras. Konstaterade utvecklingsbehov ska även delges huvudmannen. Rektor ansvarar också för att lärarna ges kontinuerlig pedagogisk ledning i syfte att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen.

Vid intervjuer med rektor, lärare och elever framkommer tydligt att det finns brister i det pedagogiska ledarskapet vilket även medför att kvalitetsarbetet inte utförs i enlighet med författningarnas krav. Enligt de intervjuade är rektor inte särskilt insatt i lärarnas praktiska arbete. Då rektor bara är på plats vid cirka två tillfällen i veckan blir det lärarna som får ansvara för den dagliga driften och se till att olika belägenheter som uppstår finner sin praktiska lösning. Rektor har därtill inte skaffat sig kunskap om lärarnas praktik genom till exempel systematiska lektionsbesök eller återkommande pedagogiska samtal med lärarna där iakttagelser från klassrummet kan utgöra grund för vidare utveckling. Man har ibland allmänna diskussioner vid arbetsplatsträffar, men dessa uppstår oftast spontant och är inte föranledda av någon bearbetning av tidigare insamlat material.

Vidare har rektor mycket vag uppfattning om skolans samlade måluppfyllelse, och det förs aldrig några diskussioner kring skolans samlade resultat. Det råder osäkerhet kring vissa centrala delar av uppdraget som rör särskilt stöd och lärarna upplever också att det ofta är svårt att få stöd i pedagogiska överväganden.

Rektor uttrycker en god ambition att driva värdegrundsmålen och upplever att eleverna tränas särskilt i acceptans där skolan genom sin storlek naturligt inbjuder till samverkan. Från den kommunövergripande nöjdhetsundersökningen 2010 har det dock inte dragits några slutsatser kring dessa mål och rektor är förvissad om att det lilla elevantalet fortfarande agerar garant för värdegrundens måluppfyllelse. Vid intervjuer med elever framkommer delvis en annan bild, och att det ofta uppstår konflikter på rasterna där eleverna alltid är ute ensamma utan andra vuxna. Rektor uppger att det är svårt att lösa bemanningen och att hon inte ansett att det funnits några behov som motiverat vuxennärvaro på skolgården.

Sammanfattningsvis framkommer det att det ännu inte etablerats några förutsättningar för ett systematiskt kvalitetsarbete. Det finns inte några rutiner för att aktivt synliggöra och bearbeta skolans samlade måluppfyllelse vilket medför att det är oklart vilka omständigheter som råder i denna del. Denna otydlighet försvårar skolans möjlighet att definiera vilka utvecklingsbehov som föreligger och utifrån dessa vidta nödvändiga åtgärder. I nuläget finns det heller inga implementerade rutiner för att redovisa utvecklingsbehov till huvudmannen.

Rektor ska således ta ett tydligt ansvar som pedagogisk ledare och chef och verka för att utbildningen förbättras genom att skaffa sig god kunskap om det inre arbetet på skolan och utifrån detta etablera rutiner för ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning, och utveckling av utbildningen. Det är även rektors ansvar att se till att lärare erbjuds kontinuerlig pedagogisk ledning, och att konstaterade utvecklingsbehov delges huvudmannen.

Författning:

2 kap. 9 § första stycket skollagen

5 kap. 4-5 §§ skollagen

Lgr 11 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar

4 kap. 4 § första stycket skollagen

4 kap. 6-7 §§ skollagen

Bakgrund

Måluppfyllelse

Kunskapsresultat

För årskurs 3 och 5 finns resultat rapporterat från 2010 och 2011. Måluppfyllelsen är uteslutande 100 procent i svenska och matematik och harmonierar i stort med de nationella proven. För årskurs 5 redovisas ämne för ämne med undantag av NO och SO som anges i block. En förbättring har skett i de ämnen som omfattas av nationella prov. Under 2010 var måluppfyllelsen i engelska 57 procent, matematik 42 procent och svenska 71 procent. Under 2011 anger man att måluppfyllelsen är 100 procent i samtliga ämnen. Det finns ingen uppgift om hur resultaten fördelat sig mellan pojkar och flickor. Då skolan är liten får varje elevs resultat stor procentuell genomslagskraft.

Värdegrundsarbete

Enligt rektor råder en god stämning på skolan med en lugn och trygg miljö. Det framhålls att skolans storlek skapar goda förutsättningar för ett gott värdegrundsklimat där eleverna lär sig samarbeta över klassgränserna och att varje elev också kan synliggöras på ett tydligare sätt.

Vid rundvandring på skolan som genomförs tillsammans med elever uppger dessa att de trivs, men att det ibland uppstår bråk på rasten och i omklädningsrummen i samband med idrottsundervisning. Denna bild bekräftas vid intervjuer med andra elever där det även framkommer att det aldrig är några vuxna ute på rasterna. Ifall det uppstår bråk får eleverna knacka på någon av de tre dörrar som finns tillgängliga, för att be om hjälp. Ibland löser eleverna konflikterna själva. Om det blir stökigt i klassrummet säger läraren oftast till, och det händer att elever blir utkörda ur klassrummet för återstoden av lektionen. Skolan har under 2010 genomfört en nöjdhetsundersökning. I denna framkommer att det är främst de yngre barnen som känner oro. 25 procent av eleverna i årskurs 2 upplever att de sällan får lugn och ro i klassrummet och i matsalen, och 50 procent uppger att inte alla eleverna följer ordningsreglerna. Det har även genomfört trygghetsvandringar där elever har fått peka ut platser som de upplever som osäkra. Rektor bildar sig en uppfattning om läget genom allmänna samtal och vid elevrådsmöten. Elevrådet har även använts för ett pågående arbete med att revidera skolans ordningsregler.

Beskrivning av Dädesjö skola

Dädesjö skola ligger i utkanten av Växjö kommun. Skolans verksamhet omfattar F-6 och har vid tidpunkten för Skolinspektionens besök 23 elever. Dessa är uppdelade i 3 klasser; en förskoleklass med 5 elever, en klass 2-3 med 11 elever, och en klass 4-5 med 7 elever. Innevarande läsår finns inga ettor eller sexor.

Fritidshem finns integrerat i skolans lokaler. Skolan arbetar årskursintegrerat och ser det som en bärande tanke i sin verksamhet. Vissa lektioner är förlagda till Braås skola där de äldre eleverna får undervisning i slöjd, idrott och hälsa, och moderna språk.

Upptagningsområdet utgörs av Dädesjö och omkringliggande byar. Elevantalet har sjunkit de senaste åren och verksamheten har fått anpassas efter nya förutsättningar. Skolan leds av en rektor som även ansvarar för tre förskolor i rektorsområdet. Samverkan sker med dessa förskolor. Rektor förlägger cirka två tillfällen i veckan i Dädesjö skola, men saknar egen arbetsplats där.

I ärendets slutliga handläggning har deltagit Annika Mullaart Ed och Tommy Månsson.

På Skolinspektionens vägnar

Lotta Kårlind
Enhetschef

Josefine Esbjörnsson
Utredare/Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med

anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).